

Νικόλαος Κατσικούδης -Nikolaos Katsikoudis

Εαρινό Εξάμηνο / Spring Semester

Τίτλος: *Περί γραφικής. Ζητήματα αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής*

Subject: Aspects of Painting in the Classical World.

Περίληψη: Στο σεμινάριο εξετάζονται ζητήματα που αφορούν την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής από τις πρώιμες γραπτές παραστάσεις έως την ελληνοιστική εποχή. Προσεγγίζονται τα σωζόμενα έργα μέσα στο χρονολογικό τους πλαίσιο και υπό το φως των πρόσφατων ανακαλύψεων. Γίνεται κριτική επισκόπηση των ακαδημαϊκών συζητήσεων σχετικά με πτυχές του στυλ, της εικονογραφίας, της τεχνικής και των υλικών, καθώς και του πολιτιστικού πλαισίου που παρήχθησαν τα έργα της μνημειακής ζωγραφικής. Επίσης, η χρωματική παλέτα, η λειτουργία και το περιεχόμενο των παραστάσεων, καθώς και οι απηχήσεις της μνημειακής ζωγραφικής είναι ζητήματα που θα συνεξεταστούν.

Summary: This course discusses the development of mural and panel painting in the Classical World from the early Greek Wall and Panel Painting toward Hellenistic painting. It dwells on a wide-ranging discussion of the surviving works within their chronological framework and under the light of recent discoveries. It also offers an overview of scholarly debates and controversies on aspects of style, iconography, technique and cultural context. The seminar discusses also the function of colour as a painting material to convey formal qualities, expressive and aesthetic values regarding ancient colour theories, famous painters and their artworks.

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία / Selected Bibliography

- Ανδρόνικος Μ. 1994. *Βεργίνα II. Ο «τάφος της Περσεφόνης»*, Αθήνα.
- Αρβανιτόπουλος, Α.Σ. 1928. *Γραπτά Στήλαι Δημητριάδος-Παγασών*, Αθήνα.
- Βοκοτοπούλου, Ι. 1990. *Οι Ταφικοί τύμβοι της Αίνειας*. Αθήνα.
- Λεβίδης, Α. Β. 1994. *Πλίνιος ο Πρεσβύτερος. Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής. 35ο Βιβλίο της "Φυσικής Ιστορίας"*. Αθήνα
- Λιλιμπάκη Ακαμάτη, Μ. 2007. *Κιβωτιόσχημος Τάφος με Ζωγραφική Διακόσμηση από την Πέλλα*. Θεσσαλονίκη.
- Σ. Λυδάκης, 2002. *Αρχαία ελληνική ζωγραφική και οι απηχήσεις της στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα.
- Πέτσας, Φ.Μ., 1966. *Ο Τάφος των Λευκαδίων*, Βιβλιοθήκη της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας 57. Αθήνα : Η Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία.
- Πλάντζος, Δ. 2006. *Φιλοστράτου του Πρεσβυτέρου, Εικόνες. Εισαγωγή*,

μετάφραση, σχόλια. Αθήνα

- Πλάντζος, Δ. 2018. *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*, Αθήνα.
- Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Χ. 2004. *Βεργίνα. Ο Τάφος του Φιλίππου: η τοιχογραφία με το κυνήγι*, Αθήνα.
- Σισμανίδης, Κ. 1997. *Κλίνες και Κλινοειδείς Κατασκευές των Μακεδονικών Τάφων*. Αθήνα.
- Τσιμπίδου-Αυλωνίτη, Μ. 2005. *Μακεδονικοί Τάφοι στον Φοίνικα και στον Άγιο Αθανάσιο Θεσσαλονίκης*, Αθήνα.

- Anderson, M.L. 1987. *Pompeian Frescoes in the Metropolitan Museum of Art*. Νέα Υόρκη.
- Avlonitou, L. 2016. Pigments and colours: an inside look at the painted decoration of the Macedonian funerary monuments. *Journal of Archaeological Science: Reports* 7: 668-678.
- Barbet, A. 1985. *La peinture murale romaine. Les styles decoratifs pompeiens*. Παρίσι.
- Bragantini, I. 2014. Roman painting in the Republic and Early Empire. Στο Pollitt 2014: 302- 369.
- Brécoulaki, H. 2006. *La peinture funéraire de Macédoine. Emplois et fonctions de la couleur (Ive-IIes. av. J.-C.)*, Αθήνα.
- Brécoulaki, H. 2014. "Precious colours" in ancient Greek polychromy and painting: material aspects and symbolic values. *Revue Archeologique* 57: 3-35.
- Brécoulaki, H. 2015. Greek painting and the challenge of mimesis. Στο P. Destrée και P. Murray (επιμ.), *A Companion to Ancient Aesthetics*. Οξφόρδη και Μάλντεν: Wiley-Blackwell, 218- 236.
- Brécoulaki, H., 2015. *Mycenaean Wall Painting and its Context. New Discoveries, Old Finds Reconsidered* [ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ 72]. Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών - Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών.
- Brinkmann, V., Kaltsas, N., και Wünsche, R. (επιμ.) 2007. *Πολύχρωμοι Θεοί. Χρώματα στα αρχαία γλυπτά*. Αθήνα: Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο [Brinkmann, V. et al. (επιμ.) 2004. *Bunte Götter: Die Farbigkeit antiker Skulptur*. Μόναχο: Staatliche Antikensammlung. Glyptothek. Ελλ. έκδ., επανυζητημένη. Μτφρ. Κ. Κοπανιάς και Δ. Γρηγορόπουλος].
- Bryson, N. 1983. *Vision and Painting. The Logic of the Gaze*. Λονδίνο: Mackmillan.
- Bruno, V. J. 1977. *Form and Color in Greek Painting*, New York.
- Cohen, A. 1997. *The Alexander Mosaic: Stories of Victory and Defeat*, Cambridge.
- Cohen, B. 2006. *The Colors of Clay. Special Techniques in Athenian Vases*. Λος Άντζελες The J. Paul Getty Museum.
- Descamps-Lequime S. (Hrsg.) 2007, *Peinture et couleur dans le monde grec*

antique, Acte de colloque 2004, Louvre.

- Doulmas, Chr. G. 1993. *The Wall Paintings of Thera*. Αθήνα: Ίδρυμα Θήρας-Πέτρος Μ. Νομικός.
- Dunbabin, K.M.D. 1999. *Mosaics of the Greek and Roman World*. Cambridge University Press.
- Elkins, J. 1994. *The Poetics of Perspective*. Ithaca: Cornell University Press
- Keuls E.C. 1997. *Plato and Greek Painting*, Leiden
- Ling, R. 1991. *Roman Painting*. Cambridge University Press
- Ling, R. 1998. *Ancient Mosaics*. Princeton University Press
- Mertens, J.R. 2006. Attic white ground: potter and painter. Στο Cohen 2006:186-193.
- Miller, S.G. 1993. *The Tomb of Lyson and Kallikles. A Painted Macedonian Tomb*. Mainz am Rhein
- Pollitt J.J. επιμ. 2014. *The Cambridge History of Painting in the Classical World*, Cambridge.
- Ross Holloway, R. 2006. The Tomb of the Diver. *American Journal of Archaeology* 110(3): 365-388
- Rouveret, A. 1989. *Histoire et imaginaire de la peinture ancienne*, Ρώμη.
- Rumpf, A. 1947. Classical and post-classical Greek painting. *Journal of Hellenic Studies* 67: 10-21.
- Rumpf, A. 1951. Parrhasios. *American Journal of Archaeology* 55 (1): 1-12.
- Scheibler, I. 2015. *Αρχαία Ελληνική Ζωγραφική*, Αθήνα. [Scheibler, I. 1994. *Griechische Malerei der Antike*. Μόναχο].
- Scheibler, I. 2017. *Die Malerei der Antike und ihre Farben : Aspekte und Materialien zur Koloritgeschichte*, Λοζάνη.
- Squire, M. επιμ. 2016. *Sight and the Ancient Senses*, Λονδίνο.